

Gjuteriföreningens riktningssdokument – tillgång på fossilfri el

Bakgrund

Sveriges gjuteriers energianvändning är ca 1 TWh. Huvuddelen består av el.

Stabil eltillförsel till konkurrenskraftigt pris är en förutsättning för Sveriges samhällsutveckling och en konkurrenskraftig gjuteriindustri. Stabil och förutsägbar eltillgång till alla gjuterier är även en förutsättning för framtida investeringar. De ökade kraven från kunderna på anpassade produkter och de snävare leveransmöjligheterna kräver produktionsplanering och flexibilitet som samtidigt ska ge en effektiv produktionsprocess. Förutsättningen för att kunna uppnå detta kräver stabil tillförseln av el avseende både kvalitet och volym. Kvalitetskraven handlar om att elsystemet måste tillhandahålla tillräcklig effekt och stabil frekvens. De höga temperaturerna och många processtegen i gjuteriprocessen innebär också att gjuteriindustrin inte kan acceptera snabba variationer i tillgång till el. Svensk gjuteriindustriens stora konkurrensfördel är hög kvalitet, hög produktivitet och korta ledtider, vilka kan äventyras.

De planer som hittills presenterats för omställning och utveckling inom gruv- och stålindustrin samt batteriproduktion och utbyggnad av serverhallar och elektrifiering av transportsektorn betyder att Sveriges el-produktion måste fördubblas inom en nära framtid. Dessutom skall den producerade elen kunna levereras ut till användarna över hela landet.

Investeringarna i produktion och elnät kommer att krävas på en nivå vi aldrig sett tidigare i landet. Det operativa arbetet måste startas omgående.

Till detta kommer den omställning som kommer att behövas inom själva gjuteriindustrin. Även om huvuddelen av metallen redan idag smälts med el används fortfarande en hel del energi som baseras på fossila bränslen i branschen.

Om svensk gjuteriindustri skall bevara konkurrenskraften och kunna anpassa sig till förändringar av produktion och använda processer är vi alltså beroende av nationella, regionala och lokala insatser av tredje part. Men det krävs även att gjuteribranschen intensifierar arbetet med energieffektivisering och utfasning av fossilbaserade energikällor.

Elbrist

I Sverige använder vi varje år ungefär 140 TWh och vanligtvis har inhemsk elproduktion varit tillräcklig för att täcka behovet av elenergi. Sedan år 2011 har Sverige producerat mer elenergi under året än vi använt i landet och vi har därför kunnat exportera el. Vi har alltså inte haft elbrist ur ett nationellt helårsperspektiv. Tidvis märker vi ändå nu brist på el i olika delar av landet vilket även återspeglar sig i kraftiga prisfluktuationer.

Vi är nu beroende av nya kablar mellan Sverige och andra länder inte bara för att exportera el utan även för att klara elförsörjningen inom landet under vissa tidsperioder. Den komplexa bilden av de sammanlänkade elnäten visar sig även i att i samma stund som vi exporterar el, producerad fossilfri i Sverige, importerar vi under vissa tider kolkraftsproducerad el via andra kablar.

Allt tyder nu på att vi inom 30 år behöver öka elproduktionen till 250 TWh.

Problemet är att idag finns stora delar av den svenska elproduktionen i norra Sverige, medan det är i södra Sverige som det används mest el. Stam-, regional- eller lokalnäten klarar inte av att transportera all den el och effekt som vissa slutanvändare i södra Sverige behöver – något som lite slarvigt kan kallas elbrist men som i själva verket beror på att elledningarnas överföringsförmåga inte räcker till. Det är "fullt" i elnätet.

Med lagda planer på ytterligare reduktion av elproduktion i landets södra del och kommande stor ökning av energibehovet i norr kommer kartan att ritas om men behovet av stärkning och modernisering av elnäten att bestå. Ny elproduktion krävs i hela landet och nära slutanvändarna, för att minimera överföringsförluster.

Överföringsbrist

Effektbrist uppstår när det inte finns tillräckligt mycket el att tillgå, vid en speciell plats, i en viss tidpunkt. Exempelvis under en enskild timme en väldigt kall och vindstilla morgon då efterfrågan är stor. I system med stor andel väderberoende energi är risken för effektbrist av naturliga skäl större, men kan avhjälpas genom att förstärka elnätet.

Gjuteriföreningens grundinställning

Gjuterier är energiintensiva verksamheter där kostnaden för energi är stor och utgör en betydande del av produktionskostnaderna. I relation till de stora industriella energianvändarna är gjuteribranschen dock liten. Det innebär att vi inte kan förlita oss på att de stora användarna fullt ut har förståelse för de förutsättningar som råder i ett gjuteri.

Det saknas även kunskap om gjuteriindustrin och de förutsättningar vi har hos politiker, myndigheter, utredningar men även hos el-/nätleverantörer och nationella samarbetsorgan.

Därför är det viktigt att Gjuteriföreningen och dess medlemmar bevakar och påverkar för att säkerställa att branschens förutsättningar beaktas i de inspel, förslag och beslut som tas. För att nå resultat är det viktigt att vi samarbetar med övriga industriella branscher.

Gjuteriföreningens ståndpunkt

Grundinställningen är att säkerställa stabil och säker el-leverans till lågt pris till samtliga medlemsföretags nuvarande och framtida behov.

- *El-leverans med hög kvalitet till samtliga medlemsföretag oberoende av deras storlek och geografiska läge.*
- *Priset ska vara en konkurrensfördel i förhållande till övriga Europa.*
- *Möjliggöra för medlemsföretag att investera och växa utan att el ska vara en begränsande faktor.*

Hur för vi fram branschens synpunkter?

Inom Gjuteriföreningen bildas en arbetsgrupp där intresserade medlemmar hjälps åt att formulera branschens ställningstaganden och påverkar i olika forum. På www.gjuteriforeningen.se visas vilka som deltar i gruppen.

Flera nationella utredningar pågår just nu inom elförsörjning och el-kapacitet. Bland annat har regeringen gett Svenska Kraftnät i särskilt uppdrag att beskriva affärsverkets pågående och kommande satsningar rörande stödtjänster för upprätthållande av normal drift samt för avhjälpande åtgärder och skyddstjänster för skärpt drift och nöddrift. Med stödtjänster avses i detta fall funktioner som tillhandahålls för att stötta och stabilisera kraftsystemet. I uppdraget ingår även att vid behov föreslå teknikneutrala ersättningsmodeller för relevanta tjänster och ändringar i berörda regelverk.

Representanter från Gjuteriföreningen och branschen har under året varit involverade i Svenska Kraftnäts referensgrupp vars syfte varit att inhämta synpunkter från elmarknadens aktörer.

Stöttning från medlemsföretagen – vi behöver din hjälp

Gjuteriföreningens medlemmar producerar 95 % av gjutgodset i Sverige. Detta är en oerhörd styrka i vår kommunikation. För att kunna få gehör för branschens önskemål måste vi alla engagera oss. På Gjuteriföreningens kansli har vi inte resurserna att på egen hand engagera oss i alla de, för branschen, viktiga frågorna. Därför ber vi dig att se över hur just du eller ditt företag kan engagera dig i det arbete vi gör inom påverkan.

- Vi behöver din hjälp med att delta i arbetsgrupper/referensgrupper som har till syfte att tillföra extern sakkunskap från aktörer som berörs i av de frågor som diskuterats. Genom din/er kompetens och erfarenhet möjliggörs en bred förankring av arbetet som komplement till andra externa konsultationer.
- Vi behöver din hjälp med att få information om hur kommande lagstiftning påverkar ditt företag. Kontakta kansliet på info@gjuteriforeningen.se.
- Kom med synpunkter på skrivelser som Gjuteriföreningen gör i ämnen som berör dig eller ditt gjuteri.
- Konkreta exempel från medlemsföretagen är något som tydligt efterfrågas av departement och myndigheter. Skicka in bidrag med exempel från din verksamhet till info@gjuteriforeningen.se.
- Vi behöver fler som informerar politiker på alla nivåer. Presentera din verksamhet för regionala riksdagsledamöter. Visa vilka förutsättningar som gäller för just ditt företag. Politiker är väldigt aktiva införa valen, därför är det nu ett perfekt tillfälle att bjuda in till studiebesök.

För mer info kontakta:

Diana Bogic

Tel. 070 – 696 66 47

diana.bogic@gjuteriforeningen.se

Är detta inte en av de frågorna du brinner för? Besök vår hemsida för att se hur du kan stötta några av våra andra påverkansaktiviteter. Kom ihåg, tillsammans kan vi göra skillnad!